

Håndbok i klassifisering

Versjon: 1

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er fagorgan for forebyggende sikkerhet, og sikkerhetsmyndighet etter lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven). NSM skal gi informasjon, råd og veiledning om forebyggende sikkerhetsarbeid.

Sikkerhetsloven med tilhørende forskrifter trådte i kraft 1. januar 2019. Loven skal bidra til å forebygge, avdekke og motvirke tilsiktede handlinger som direkte eller indirekte kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser.

Sikkerhetsloven gjelder for statlige, fylkeskommunale og kommunale organer, og for leverandører av varer eller tjenester i forbindelse med sikkerhetsgraderte anskaffelser. De enkelte departementer skal innenfor sitt ansvarsområde vedta at andre virksomheter skal underlegges loven dersom de behandler sikkerhetsgradert informasjon, eller råder over informasjon, informasjonssystemer, objekter eller infrastruktur som har avgjørende betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner, eller driver aktivitet som har avgjørende betydning for disse funksjonene.

NSMs håndbøker og tekniske råd gir utfyllende anbefalinger om hvordan regelverkets funksjonelle krav kan oppfylles. Håndbøkene og de tekniske rådene beskriver fremgangsmåter, prosedyrer og gir eksempler på tiltak for å hjelpe virksomhetene i regelverksanvendelsen. Disse må ses i sammenheng med NSMs veiledere til lov og forskrift.

NSM gir i tillegg ut veiledere som gir uttrykk for NSMs syn på hvordan lov og forskrift er å forstå.

Håndboken anbefales lest i sammenheng med lov og forskrift, samt NSMs øvrige relevante veiledere, håndbøker og tekniske råd.

INNHOOLD

1. Om denne håndboken	3
2. Om klassifisering	3
3. Klasser	4
4. Departementenes vurderingsgrunnlag	5
5. Departementenes vurdering	6
5.1. I hvilken grad er GNF avhengig av objektet eller infrastrukturen?.....	6
5.2. Finnes det alternativer til objektet eller infrastrukturen?	7
5.3. Er andre virksomheter avhengige av objektet/infrastrukturen?	8
5.4. Virksomhetens skadevurdering.....	9
6. Anbefaling til arbeidsmøte om klassifisering	9
7. Administrativt	10
7.1. Varsle om vedtak om utpeking og klassifisering	10
7.2. Fatte vedtak om utpeking og klassifisering	10
7.3. Holde oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur	11
7.4. Melde inn skjermingsverdige objekter og infrastruktur	11
8. Skjermingsverdige informasjonssystem	12

1. Om denne håndboken

Denne håndboken har som formål å gi departementene råd og veiledning i prosessen med å klassifisere objekter og infrastruktur iht. sikkerhetsloven (SL) og virksomhetsikkerhetsforskriften (VF). Klassifiseringsprosessen er et resultat av departementenes identifisering av grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF), departementenes innledende arbeid med å identifisere virksomheter av avgjørende betydning, og i de fleste tilfeller også basert på virksomhetenes skadevurderinger. Håndboken adresserer således et arbeid som påbegynnes et godt stykke ut i prosessen i sikkerhetsloven. Håndboken:

- beskriver og gir eksempler knyttet til de tre klassene MEGET KRITISK, KRITISK og VIKTIG
- beskriver departementets ansvar om klassifisering
- gir råd i hvordan departementene kan vurdere kritikaliteten til objekter og infrastruktur

2. Om klassifisering

SL § 7-2. Klassifisering av skjermingsverdige objekter og infrastruktur (første ledd)

Skjermingsverdige objekter og infrastruktur skal klassifiseres dersom det kan skade grunnleggende nasjonale funksjoner om de får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettsstridig overtakelse.

For å trygge Norges suverenitet, territoriell integritet og demokratiske styreform og andre nasjonale sikkerhetsinteresser er det avgjørende at departementene skjerner og beskytter de objektene og infrastrukturene som gir størst skadefølger for GNF om de får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse. Klassifiseringen av skjermingsverdige objekter og infrastruktur utgjør myndighetenes prioritering over hva som er viktigst å beskytte. Det er derfor avgjørende for statens evne til å opprettholde GNF og ivareta de nasjonale sikkerhetsinteressene at riktige objekter og infrastruktur utpekes, klassifiseres og beskyttes.

Det skal være en høy terskel for utpeking av skjermingsverdige objekter og infrastruktur, og det skal ikke klassifisere større deler av objektene eller infrastrukturene, eller gi en høyere klasse enn nødvendig. En klassifisering er en erkjennelse av at en GNF har en særskilt avhengighet til en spesiell tjeneste eller funksjon. Med andre ord kan ikke den GNFen opprettholdes på et akseptabelt nivå uten en eller flere tjenester levert av ett eller flere objekter/infrastrukturer.

Det enkelte departement er ansvarlig for å utpeke, klassifisere, varsle, fatte vedtak, holde oversikt over og melde inn til sikkerhetsmyndigheten eventuelle skjermingsverdige objekter og infrastruktur innenfor sitt ansvarsområde, jf. SL § 7-1 andre og fjerde ledd. Departementene utpeker og klassifiserer skjermingsverdige objekter og infrastruktur med utgangspunkt i identifiserte GNF innenfor sitt ansvarsområde. Klassifiseringen er videre styrende for hvilke sikkerhetstiltak som skal iverksettes, jf. SL § 7-3 og VF § 58. I kapittel 6 beskrives enkelte prosessgrep departementene kan gjøre i forbindelse med møter for å beslutte rett klasse.

Informasjonssystemer som i seg selv har avgjørende betydning for GNF og som dermed er skjermingsverdige, bør utpekes og klassifiseres på tilsvarende måte som for skjermingsverdige objekter og infrastruktur etter SL kapittel 7, og VF kapittel 8. Dette omtales nærmere i håndbokens kapittel 8.

3. Klasser

I henhold til SL § 7-2 skal klassene MEGET KRITISK, KRITISK og VIKTIG benyttes for å angi skadefølgene for GNF og dermed nasjonale sikkerhetsinteresser. Klassene er videre styrende for hvilke sikkerhetstiltak som skal iverksettes, jf. SL § 7-3 og VF § 58.

MEGET KRITISK

Et objekt skal klassifiseres MEGET KRITISK dersom det er av slik betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner at det kan få helt avgjørende skadefølger for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser om objektet får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse. Tilsvarende gjelder for infrastruktur.

Et objekt klassifisert MEGET KRITISK er av så stor betydning for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser at det må etableres sikkerhetstiltak som er egnet til å avverge tap av funksjoner som følge av skadeverk eller forsøk på ødeleggelse, eller rettstridig overtakelse.

Eksempel:

Et objekt innen den grunnleggende nasjonale funksjonen *Kommando og kontroll* skal klassifiseres MEGET KRITISK dersom det kan få helt avgjørende skadefølger for statens evne til å ivareta forholdet til andre stater og internasjonale organisasjoner om objektet får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse.

Et objekt innen den grunnleggende nasjonale funksjonen *Nasjonal kraftforsyning* skal klassifiseres MEGET KRITISK dersom det kan få helt avgjørende skadefølger for statens evne til å ivareta samfunnets grunnleggende funksjonalitet og befolkningens grunnleggende sikkerhet om objektet får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse.

KRITISK

Et objekt skal klassifiseres KRITISK dersom det er av slik betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner at det kan få alvorlige skadefølger for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser om det får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse. Tilsvarende gjelder for infrastruktur.

Et objekt klassifisert KRITISK er av slik betydning for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser at det må etableres sikkerhetstiltak som er egnet til å begrense tap av funksjoner som følge av skadeverk eller forsøk på ødeleggelse, og avverge rettstridig overtakelse.

Eksempel:

En infrastruktur innen den grunnleggende nasjonale funksjonen *Sikre samfunnets evne til å formidle finansielle tjenester* skal klassifiseres KRITISK dersom det kan få alvorlige skadefølger for statens evne til å ivareta økonomisk stabilitet og handlefrihet om infrastrukturen får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse.

Et objekt innen den grunnleggende nasjonale funksjonen *Matforsyning* skal klassifiseres KRITISK dersom det kan få alvorlige skadefølger for statens evne til å ivareta forsvar, sikkerhet og beredskap om objektet får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse.

VIKTIG

Et objekt skal klassifiseres VIKTIG dersom det er av slik betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner at det kan få skadefølger for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser om det får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse. Tilsvarende gjelder for infrastruktur.

Et objekt klassifisert VIKTIG er av slik betydning for statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser at det må etableres sikkerhetstiltak som er egnet til å begrense tap av vesentlige funksjoner som følge av skadeverk eller forsøk på ødeleggelse, eller rettstridig overtakelse.

Eksempel:

Et objekt innen den grunnleggende nasjonale funksjonen *Gjennomføring av frie, direkte og hemmelige valg til Stortinget, kommunestyre, fylkesting og Sametinget* skal klassifiseres VIKTIG dersom det kan få skadefølger for statens evne til å ivareta en demokratisk styreform om objektet får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse.

En infrastruktur innen den grunnleggende nasjonale funksjonen *Evne til å ivareta grunnleggende internettilgang* skal klassifiseres VIKTIG dersom det kan få skadefølger for statens evne til å ivareta territoriell integritet om objektet får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse.

4. Departementenes vurderingsgrunnlag

Følgende informasjonskilder kan være med å etablere departementenes vurderingsgrunnlag for klassifisering av objekter og infrastruktur:

- Arbeid med forebyggende sikkerhet i egen sektor

- Departementets identifiserte GNFe, og beskrivelser, konkretiseringer og avgrensinger av disse
- Departementet kan, direkte eller indirekte, gjennom sitt arbeid med forebyggende sikkerhet (jf. SL § 2-1) og gjennom identifiseringen av virksomheter av avgjørende betydning identifisere objekter og infrastruktur som kan være av betydning for GNF. Bruk av relevante scenarioer kan være et hjelpemiddel i denne prosessen.
- Virksomhetenes skadevurdering
 - Formålet med skadevurdering (jf. VF § 57) er å identifisere hvilke objekter og infrastruktur virksomhetene råder over som har betydning for GNF. Kravene er nærmere beskrevet i kapittel 5.4.
- Informasjon eller konkrete forslag fra sikkerhetsmyndigheten
 - Sikkerhetsmyndigheten kan på eget initiativ fremme forslag ovenfor et departement om å utpeke skjermingsverdige objekter og infrastruktur (jf. SL § 7-1)

5. Departementenes vurdering

VF § 56 angir kriterier som departementene skal legge til grunn i sin vurdering. Klassifisering av objekt og infrastruktur er i stor grad en kvalitativ vurdering. Det finnes få deskriptive regler for klassifisering, og det er stort rom for tolkning og skjønn.

Departementet skal legge vekt på virksomhetens skadevurdering (jf. VF § 56), men er nødt til å gjøre en selvstendig vurdering før vedtak fattes. Departementet skal gjennomføre en best mulig helhetlig vurdering før endelig utpeking og fastsettelse av klasse for objektet eller infrastrukturen.

Departementet står fritt til å vurdere et annet skadepotensial enn det som følger av virksomhetens skadevurdering. Departementet kan ha bedre oversikt over hvordan de ulike virksomhetene i sektoren bidrar i helheten, enn det den enkelte virksomhet selv har, og må søke å harmonisere klassene på tvers av ulike virksomheter i sektoren. De følgende avsnittene beskriver mer utdypende hva som ligger i kriteriene som skal ligge til grunn for departementenes vurdering.

5.1. I hvilken grad er GNF avhengig av objektet eller infrastrukturen?

For å vurdere om et objekt eller en infrastruktur skal klassifiseres, og eventuelt med hvilken klasse, må departementet vurdere *hvordan* objektet eller infrastrukturen understøtter GNF, *på hvilken måte* og *i hvor stor grad* statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser vil påvirkes om objektet eller infrastrukturen skulle få redusert funksjonalitet eller bli utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse. Et helt eller delvis bortfall av en tjeneste kan ha ulike konsekvenser for GNF. Jo mer avhengig GNF er av objektet eller infrastrukturen, jo større konsekvenser får det for GNF og nasjonale sikkerhetsinteresser hvis objektet eller infrastrukturen faller bort.

Som utgangspunkt for vurderingen bør departementet se til beskrivelsen av den aktuelle GNF, og særlig eventuelle beskrivelser av konsekvenser ved redusert kapasitet og tilhørende varighet av reduksjon eller bortfall av funksjonen (se NSMs *Veileder i departementenes identifisering av grunnleggende nasjonale funksjoner*, punkt 3.3).

Departementet må danne seg et bilde av *hvordan* virksomheter, objekter og infrastrukturer understøtter en GNF, og hvordan feil i ett ledd i dette systemet, som består av ulike virksomheter, objekter og infrastrukturer, kan forplante seg til andre virksomheter, objekter eller infrastrukturer i systemet.

I systemer med tett kobling mellom objekter og infrastrukturer vil feil eller skader i et objekt eller ett sted i infrastrukturen føre til umiddelbare eller hurtigforplantende konsekvenser et annet sted. I systemer med løsere kobling mellom objekter og infrastrukturer vil konsekvensene forplante seg saktere, og muligheten for gjenoppretting eller erstatning vil være større. Vurderingen av tidsaspektet kan dermed ha en betydning for departementets klassifisering. Jo tettere koblingen er, dess større grunn er det til å klassifisere objektet eller infrastrukturen.

5.2. Finnes det alternativer til objektet eller infrastrukturen?

Som del av vurderingen av avhengigheten GNF har til et objekt eller infrastruktur, må det også inngå en vurdering av om det finnes gode alternativer til objektet eller infrastrukturen, for å løse de oppgavene som infrastrukturen understøtter (f.eks. transport på jernbane versus transport på vei). Det kan ha betydning for objektets eller infrastrukturens klassifisering hvis det eksisterer andre objekter eller infrastrukturer, eller en manuell løsning, som kan løse samme oppgave helt eller delvis. Det er viktig å vurdere hvorvidt slike alternativer kan anses som gode eller ikke. Et enkelt eksempel kan illustrere ulike typer alternativer:

Funksjon: *Forflytte personer fra A til B*. Objektet (eksempelvis et kjøretøy) eller infrastrukturen (eks. en veiakse) som bidrar til funksjonen må klassifiseres ut i fra i hvilken grad det vil skade funksjonen om objektet/infrastrukturen får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk. ødeleggelse eller rettstridig overtagelse.

- Ingen alternativer: Forflyttingen kan kun gjøres langs vei. Som regel vil ingen alternativer medføre at objekt bør klassifiseres høyere.
- Delvise alternativer: Forflytting kan også kan gjøres langs jernbane, men jernbanen følger samme trasé som vei.
- Gode alternativer: Forflytting kan også gjøres gjennom luften.

En funksjon har gode alternativer når det er flere virksomheter med uavhengige objekter eller infrastrukturer som kan utføre samme oppgave eller funksjon og som ikke deler samme sårbarhet. Delvise alternativer deler gjerne samme sårbarheter, som i at det er samme trasé for vei og jernbane, eller at alternativene ikke i tilstrekkelig grad kan erstatte oppgaveløsningen.

Spesielt innen digitale verdikjeder kan gode alternativer være utfordrende å verifisere. Dersom en virksomhet i en skadevurdering henviser til redundans i objekt/infrastruktur som et tiltak/sikkerhetsmekanisme, kan det være grunn til å undersøke i hvilken grad redundansen er svekket

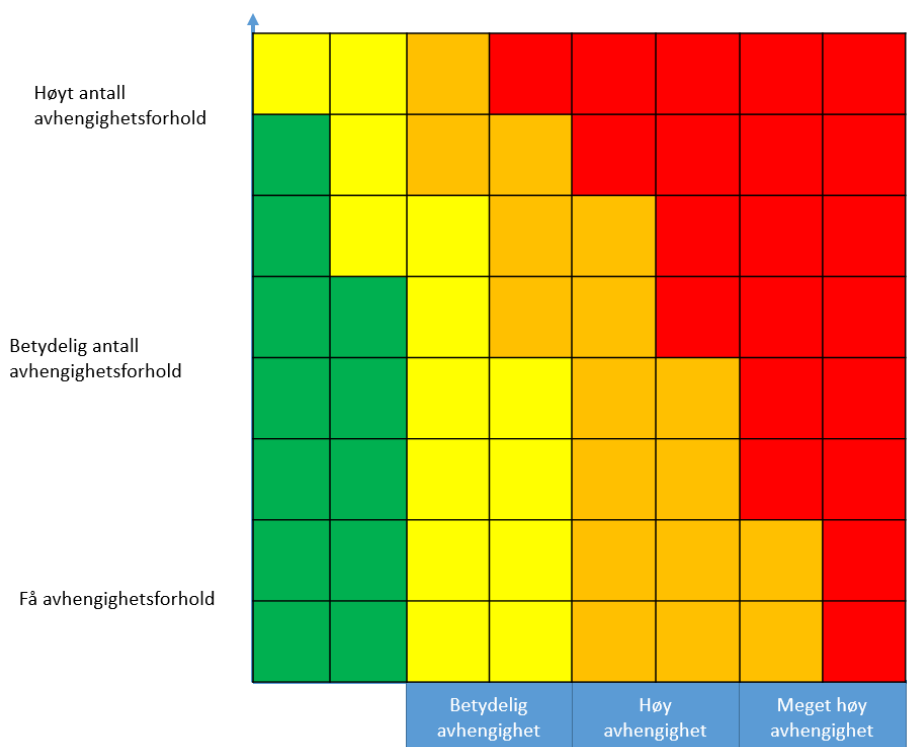
nedover i verdikjeden. Det samme gjelder dersom flere virksomheter leverer innenfor samme funksjon. For mer informasjon om digitale verdikjeder, se DSB, 2020¹.

5.3. Er andre virksomheter avhengige av objektet/infrastrukturen?

Andres avhengigheter til objektet/infrastrukturen kan være en sentral faktor å ta hensyn til i klassifiseringen. Virksomheter skal kartlegge, vurdere og rapportere inn sine avhengigheter til departementet og til NSM, jf. VF § 12 og 13. Departementet skal ha oversikt over avhengigheter i sin sektor, mens NSM skal ha den nasjonale oversikten.

To forhold å ta hensyn til er *hvor mange* og *hvem* som har avhengigheter til et objekt/infrastruktur. Når virksomheter melder inn avhengigheter skal de rapportere *grad av avhengigheten* inndelt i gradene *Betydelig – Høy – Meget høy* (jf. NSMs Håndbok i kartlegging og vurdering av avhengigheter.)

Figur 1 Vurdering av avhengighet

¹ DSB, 2020 – Risikostyring i digitale verdikjeder <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/risikostyring-i-digitale-verdikjeder.pdf>

Matrisen i figur 1 er ment å symbolisere forholdet mellom rapportert grad av avhengighet (vannrett) og antall rapporterte avhengigheter (loddredd), og hvor stor betydning rapporterte avhengighetsforhold bør ha for departementets vurdering (de ulike fargene i matrisen). Generelt vil få avhengighetsrapporteringer med lav grad av avhengighet indikere avhengighetsforhold som av liten betydning for klassifiseringen. Tilsvarende vil høy eller meget høy grad av avhengighet, og/eller et høyt antall rapporterte avhengigheter ha stor betydning for departementenes klassifisering, og kan bidra til en høyere klassifisering av objektet eller infrastrukturen.

Til denne vurderingen vil departementet etter hvert få informasjon fra NSMs oversiktssystem for innrapporterte avhengigheter.

5.4. Virksomhetens skadevurdering

En virksomhet skal vurdere hvilke skadefølger det kan få for GNF om et objekt eller en infrastruktur som den råder over, blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller en rettsstridig overtakelse (jf. VF § 57). Virksomhetens skadevurdering skal legge vekt på:

- Hvilke konsekvenser det vil få for GNF dersom objektets eller infrastrukturens funksjonalitet faller bort eller reduseres.
- Hvor lenge objektets eller infrastrukturens funksjonalitet kan være satt ut av drift før det får betydning for GNF.
- I hvilken grad det er mulighet for gjenoppretting og erstatning av funksjonalitet til objektet eller infrastrukturen som skadevurderes. Hvorvidt det er mulighet til å gjenopprette eller erstatte funksjonalitet vil være avhengig av hvilken type funksjon objektet utfører, og hvordan funksjonen utføres. Virksomhetens vurdering av dette punktet kan gi gode momenter til departementets vurdering av alternativer.
- I hvilken grad en rettsstridig overtakelse av objektet eller infrastrukturen kan påvirke befolkningens grunnleggende sikkerhet. «Rettsstridig overtakelse» må i denne sammenheng, også forstås som at kontrollen over objektet er overtatt med trusler og/eller tvang, i tillegg til tyveri, av en aktør som rettmessig ikke har anledning til å ha kontroll over dette objektet. Slik overtakelse kan være både fysisk og logisk. Hva formålet/motivasjonen for slik overtakelse måtte være, er strengt tatt underordnet, men det vil være rimelig å betrakte dette som en fiendtlig handling utført av en trusselaktør. Videre må rettsstridig overtakelse forstås på en slik måte at objektet ikke behøver å være destruert, men kan være delvis eller helt intakt, slik at den som har foretatt rettsstridig overtakelse i realiteten vil ha kontroll over objektets funksjonalitet, og kunne styre denne i den retning aktøren måtte ønske – enten ved å fjerne funksjonaliteten (bortfall), eller ved å endre funksjonaliteten (produsere noe annet, benytte innsatsfaktorer til skadelig virksomhet).

Skadevurdering er nærmere beskrevet i NSMs *Håndbok i skadevurdering*.

6. Anbefaling til arbeidsmøte om klassifisering

Klassifisering av objekt og infrastruktur er en kvalitativ vurdering. For å sikre best mulig klassifiseringsprosess kan følgende være til støtte:

- Inviter en begrenset, men bredt sammensatt gruppe til klassifiseringsmøte. Det kan være representanter fra departementet selv, underliggende direktorat, sektormyndighet, sikkerhetsmyndigheter eller andre relevante aktører.
- I forkant av møtet må deltakerne har lest relevante skadevurderinger, og gjort seg opp en *selvstendig* mening om klassifisering basert på sikkerhetslovens krav og føringer i denne håndboken og gjøre dette skriftlig.
- I møtet bør de ulike representantenes begrunnelser drøftes i plenum. Dette for å danne et best mulig grunnlag for å beslutte rett klasse for objekter og infrastrukturer.

I arbeidsmøtet kan deltakerne også identifisere og vurdere enkle scenarioer for å støtte vurderingen. Da kan man starte med å definere funksjonen til objektet/infrastrukturen, m.a.o. en ønsket tilstand for objektet/infrastrukturen. Så gis deltakerne i oppgave å selvstendig identifisere potensielle årsaker til at objektet/infrastrukturen reduseres/faller bort.

Arbeidsmøte om klassifisering bør dokumenteres, slik at det er sporbarhet i vurderinger og underlag til vurderinger.

7. Administrativt

7.1. Varsle om vedtak om utpeking og klassifisering

Virksomheter som råder over objekter eller infrastruktur som utpekes skal varsles om utpekingen (jf. § SL 7-1 fjerde ledd).

Dersom virksomheten ikke allerede har uttalt seg om utpekingen, skal virksomheten varsles på forhånd om vedtaket, slik at virksomheten gis mulighet til å uttale seg innen en nærmere angitt frist (jf. forvaltningsloven § 16).

En avgjørelse om utpeking overfor et selvstendig rettssubjekt kan påklages til overordnet organ (jf. § SL 7-1 femte ledd).

7.2. Fatte vedtak om utpeking og klassifisering

Departementet skal fatte et vedtak, som innbefatter både en beslutning om at et objekt eller en infrastruktur er skjermingsverdig (utpeking), og en beslutning om hvilken klasse objektet eller infrastrukturen har.

Departementet skal spesifisere hvilke(n) GNF objektet eller infrastrukturen understøtter og hva konsekvensene av redusert funksjonalitet vil være.

Dersom grunnlaget for klassifiseringen endres skal departementet fatte et nytt vedtak om klasse for det aktuelle objektet eller infrastrukturen.

Et NSMs forslag til innhold i *Vedtak om utpeking og klassifiseres* på NSMs hjemmeside.

Dersom departementet har utpekt et objekt eller infrastruktur og virksomheten som råder over objektet eller infrastrukturen ikke er underlagt sikkerhetsloven, må departementet også fatte vedtak om at loven helt eller delvis skal gjelde for virksomheten i henhold til SL § 1-3 første ledd bokstav b.

7.3. Holde oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur

Departementene skal holde oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastrukturer (jf. SL § 7-1 andre ledd). Plikten må ses i sammenheng med departementenes overordnede ansvar for forebyggende sikkerhet i egen sektor (jf. SL § 2-1 første ledd).

Dette innebærer at departementene til enhver tid skal ha en oppdatert oversikt over alle skjermingsverdige objekter og infrastruktur i sin sektor. For å ivareta dette kravet må departementene sikre at:

- oversikten over skjermingsverdige objekter og infrastruktur til enhver tid er tilgjengelig og oppdatert slik at den kan anvendes i departementets arbeid med forebyggende sikkerhet, i tillegg til at den ivaretar relevante krav til sikkerhetsgradering (jf. VF § 56 tredje ledd).
- det regelmessig og ved behov gjennomføres vurderinger:
 - om endringer knyttet til GNF eller underfunksjoner kan ha betydning for hvilke virksomheter som må understøtte disse og derav om dette har betydning for skjermingsverdige objekter og infrastruktur disse råder over. Det innebærer nødvendige vurderinger om eksisterende vedtak skal opprettholdes eller om det skal gjøres et nytt vedtak i forhold til at grunnlaget for utpekingen og klassifisering er endret.
 - om endringer i forhold til virksomheter av vesentlig og avgjørende betydning kan ha betydning for behovet for å foreta nye vedtak om utpeking og klassifisering, ev. om grunnlaget for eksisterende vedtak er endret.
 - når departementet mottar oppdaterte skadevurderinger fra virksomheter som råder over skjermingsverdige objekter og infrastruktur, om vedtaket skal opprettholdes eller om det skal gjøres et nytt vedtak i forhold til at grunnlaget for utpekingen og klassifisering er endret.

Begrunnelse for klassifisering skal inngå i departementenes oversikt over skjermingsverdige objekt og infrastruktur (jf. SL § 7-2 andre ledd).

Departementene bør minst årlig, og dersom det skjer vesentlige endringer i forholdene som ligger til grunn for klassifiseringen, oppdatere oversikten og vurderingene som er gjort.

7.4. Melde inn skjermingsverdige objekter og infrastruktur

De objekter og den infrastruktur som utpekes og klassifiseres skal meldes inn til sikkerhetsmyndigheten med angivelse av klasse og begrunnelse (jf. SL §§ 7-1 andre ledd og 7-2 andre ledd).

Innmeldingen og begrunnelsen er en forutsetning for NSMs helhetlige og tverrsektorielle oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur. Dette gir NSM mulighet til å avdekke sammenhenger og identifisere sentrale avhengigheter mellom objekter, infrastrukturer, virksomheter og sektorer.

I forbindelse med innmelding av skjermingsverdige objekter og infrastruktur til sikkerhetsmyndigheten skal departementet ivareta relevante krav til sikkerhetsgradering (jf. VF § 56 tredje ledd).

For å sikre en helhetlig nasjonal oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur har NSM utarbeidet et eget skjema som det anbefales at departementene bruker i forbindelse med innmelding av skjermingsverdig objekt og infrastruktur til sikkerhetsmyndigheten, se NSMs hjemmeside.

8. Skjermingsverdige informasjonssystem

SL § 6-1. Skjermingsverdige informasjonssystem (første ledd)

Et informasjonssystem er skjermingsverdig dersom det behandler skjermingsverdig informasjon, eller dersom det i seg selv har avgjørende betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner.

Skjermingsverdig informasjon kan enten være sikkerhetsgradert eller ugradert. Skjermingsverdige informasjonssystemer som behandler sikkerhetsgradert informasjon (sikkerhetsgraderte informasjonssystemer) må sikres i tråd med sikkerhetsgraden for informasjonen som behandles. Informasjon skal sikkerhetsgraderes dersom det kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser at informasjonen blir kjent for uvedkommende.

Et ugradert skjermingsverdig informasjonssystem behandler enten skjermingsverdig ugradert informasjon, som har et annet beskyttelsesbehov enn konfidensialitet, eller har i seg selv avgjørende betydning for GNF.

Skjermingsverdige informasjonssystemer (sikkerhetsgradert eller ugradert) skal godkjennes av godkjenningmyndigheten, jf. VF §§ 50 og 51, se NSMs *Veileder for godkjenning av informasjonssystemer*.

Informasjonssystemer, sikkerhetsgradert eller ugradert, som i seg selv har avgjørende betydning for GNF og som dermed er skjermingsverdige, bør utpekes og klassifiseres på tilsvarende måte som for skjermingsverdige objekter og infrastruktur etter SL kapittel 7, og VF kapittel 8 i. Dette kan også gjelde for informasjonssystemer som behandler sikkerhetsgradert eller skjermingsverdig ugradert informasjon. Ved å utpeke og klassifisere informasjonssystem på linje med objekter og infrastruktur, sikrer departementene at alle innsatsfaktorer til GNF blir beskyttet og prioritert i henhold til hvilken kritikalitet den har for GNF.

Et skjermingsverdig informasjonssystem kan bestå av flere komponenter, hvor enkelte av disse, eventuelt lokasjonen de er plassert i (for eksempel sentrale serverrom), kan være skjermingsverdig og

må klassifiseres. Videre kan systemene spenne over et større antall lokasjoner og komme inn under definisjonen skjermingsverdig infrastruktur.

**Nasjonal
sikkerhetsmyndighet**

Postboks 814
1306 Sandvika

postmottak@nsm.no
www.nsm.no